

21

Voorwoord

Voor u ligt het verkiezingsprogramma van de VVD Schouwen-Duiveland. Vertrekpunt voor dit programma is uiteraard ons liberale gedachtengoed, waarbij [vrijheid, respect en verdraagzaamheid](#) voor iedereen voorop staat. Vrijheid betekent wel dat een ieder zijn/haar verantwoordelijkheid neemt en dat we met elkaar blijven werken aan de toekomst van onze mooie gemeente. Dit vraagt om een overheid die afstand houdt, niet verzandt in regeldrift en goed op de centen past. Kortom, een betrouwbare overheid, waar afspraak, afspraak is en waar onze inwoners, ondernemers en gasten op kunnen bouwen.

De komende jaren staat we voor een aantal grote opgaven. De woningbouw-, klimaat-, en energieopgave vragen om een (pro)actief, creatief maar ook kundig bestuur die verder kijkt dan alleen de komende vier jaar. De keuzes die we de komende tijd gaan maken werken door naar onze toekomstige generaties. Deze generaties mogen niet de rekening gaan betalen van overhaaste keuzes en beslissingen. De VVD stuurt daarom op een [financieel solide koers](#), waarbij woningbouw voor iedereen een katalysator is voor de (economische) vitaliteit van onze gemeente en er ruimte wordt geboden voor innovaties op het gebied energie- en klimaat en slimme combinaties.

[Van vakantie-eiland naar gezond wonen en werken aan de kust, met de gezelligheid van toerisme en de rust van de kust.](#) Hierin wil de VVD het voortouw nemen. Samen met jullie!

Gillis Klompe
Voorzitter VVD Schouwen-Duiveland

1. Bestuur en Overheid
2. Wonen
3. Energie en duurzaamheid
4. Werken en economie
5. Financien
6. Gezondheid en sport
7. Veiligheid
8. Zorg en leefbaarheid
9. Mobiliteit: bereikbaarheid, toegankelijkheid en parkeren
10. Natuur en biodiversiteit

Wat constateren we?

- Steeds meer taken en verantwoordelijkheden komen bij de gemeente te liggen. Dit vraagt om een deskundige, betrouwbare en transparante bestuurscultuur.
- Uit het onderzoek uit mei 2020 over het samenspel tussen de gemeenteraad, het college en de ambtelijke organisatie blijkt dat de huidige verhoudingen de bestuurlijke daadkracht niet ten goede komen. Dit kost tijd, geld en daarmee is uiteindelijk onze inwoners niet gebaat (we lopen achter de feiten aan). Beslissingen blijven uit, college moet kunnen uitvoeren en stappen zetten om de eilandelijke economie en welzijn te bevorderen.
- Bij de nieuwe bestuurscultuur horen heldere verwachtingen voor burgerparticipatie: wanneer wordt ik als inwoner ergens wel of niet betrokken? Mag ik meepraten of mee beslissen? Kan ik zelf initiatief nemen? De VVD ziet burgerparticipatie duidelijk als middel en geen doel op zich. Een middel om als gemeenteraad goede besluiten te nemen. Niet elk onderwerp of ontwikkeling leent zich voor burgerparticipatie. Wees hier helder in. Uiteindelijk is de gemeenteraad verantwoordelijk voor de keuzes die gemaakt moeten worden.

Waar staan we voor?

- De VVD pleit voor een [nieuwe transparante en daadkrachtige bestuurscultuur](#), gebaseerd op vertrouwen met rolduidelijkheid tussen raad en college.
- De raad stelt hierbij de kaders, waarbinnen het college aan de slag kan. Dit vergroot de daadkracht en snelheid waar onze inwoners en bedrijven om vragen.
- De VVD pleit voor een [inwonerspanel](#) dat kan worden bevroegd voor zaken die alle inwoners van Schouwen-Duiveland aangaan.
- De VVD gaat voor een consistent beleid: kijk niet alleen naar morgen, maar ook naar de langere termijn. Wees die [betrouwbare partner](#).
- Een sterke overheid verdient ook een raad die niet iedere keer van mening verandert richting inwoners en ondernemers qua plannen en projecten.
- [Afspraak is afspraak](#): Hierdoor kunnen risico's worden vermeden en miljoenen claims worden voorkomen. Uiteindelijk is onze inwoner het kind van de rekening.
- De VVD levert [betrouwbare bestuurders](#) en raadsleden.
- De VVD staat voor een goed bereikbaar, toegankelijk en klantgericht gemeentelijke apparaat (zowel digitaal als fysiek) waarbij gehandeld wordt vanuit [mogelijkheden en niet vanuit regels](#).

Wat constateren we?

- De woningmarkt in Nederland staat onder grote druk. Ook op Schouwen-Duiveland merken we dit. Het is 5 over 12. De VVD is van mening dat passief gedrag deze verschijnselen alleen maar versterkt.
- Flexibel omgaan met aanvragen en vooral alert blijven op de spanning die wordt veroorzaakt door de woonvisie, die per definitie achterloopt op de realiteit. Het afgelopen jaar heeft dat laatste keihard laten zien. De coronapandemie en het daarmee gepaard gaande thuiswerken heeft een ongekende interesse in het wonen buiten de stad/Randstad veroorzaakt. De al enige jaren oververhitte markt wordt hierdoor nog eens extra opgestookt en helpt sterk mee aan de genoemde krimp, zeker aan de ontgroening.
- De beeldwisseling door corona; van vakantie-eiland naar wonen aan de kust, werken vanuit huis met de gezelligheid van toerisme en de rust van de kust.
- Tel die once-in-a-lifetime kansen op bij onze grote wens onze eigen jeugd op het eiland te houden, dan wel naar het eiland terug te laten keren en de mogelijkheid arbeidsmigranten te huisvesten. Zie daar: de ingrediënten voor een actief beleid op het gebied van wonen. De ruimte is er, de vraag is er maar het aanbod niet. Marktwerking in z'n achteruit.
- De plannen die nu ontwikkeld worden zijn 20 jaar geleden bedacht. De afgelopen jaren heeft de gemeente in de krimpkramp gezeten. Er is geen visie op het wonen binnen de gemeente op dit eiland. Dit hebben we nodig om de komende 20 jaar een vitaal en economisch gezonde gemeente te zijn en te blijven.
- Sinds 2002 zijn er 1907 woningen gebouwd en is het aantal inwoners met 645 gedaald.
- In 2018 heeft de VVD een amendement ingediend om versneld te gaan bouwen. Alle overige partijen stemden tegen. Het doet de VVD goed om te vernemen dat dit inzicht nu wel breed wordt gedragen. Nu de schouders er onder!

Waar staan we voor?

- Als we niet inzetten op het bouwen van extra woningen voor gezinnen binnen en buiten onze gemeente, laten we kansen liggen. [Proactief “de markt opgaan”](#) om te zorgen dat ons eiland een aantrekkelijk klimaat heeft om naar toe te verhuizen is ons uitgangspunt. Doen we dit niet, dan faciliteren we onze eigen krimp, terwijl de [vraag naar betaalbare woningen in een aantrekkelijke woonomgeving structureel is](#) en de komende jaren alleen maar zal toenemen.
- Van passief naar actief. Van afhankelijkheid van private partijen naar samenwerking met regie, met uiteraard oog voor het behoud van de kwaliteiten van ons eiland. Dit is goed voor de economische vitaliteit en financiële stabiliteit van onze gemeente en onze inwoners. Niet alleen nu, maar vooral voor de komende decennia.
- Het bieden van kansen voor jongeren en starters bereik je niet door de woningmarkt “op slot te zetten”. [Nieuwbouw voor alle doelgroepen](#) is nodig om de markt in beweging te krijgen.
- De VVD wil een brede inzet van het beleid en instrumenten om startende gezinnen een kans te geven op de woningmarkt.
- De VVD staat niet alleen voor meer ruimte voor de markt, maar ook voor een [actief grondbeleid](#), waarmee je als gemeente zelf aan het stuur zit.
- De VVD pleit voor het bouwen in kernen waar ruimte en behoefte is en geen kans op leegstand.

Acties met betrekking tot het wonen

- **Actief grondbeleid:** zonder grondpositie en -beheer, geen regie.
- Woonvisie actualiseren op basis van grondige analyses.
- **Bouwen met als doel inwonersaantal te laten stijgen**, zodat we meer voorzieningen kunnen behouden en realiseren en de kosten beheersbaar kunnen houden.
- Op korte termijn als gemeente met woningbouwcorporatie starterswoningen ontwikkelen met kostprijs onder de starterslening. Dit kan door deze woningen dan ook in formaat aan te passen. Bijvoorbeeld met koop garant regeling (33 procent korting op nieuwbouwprijs en terug-verkoopplicht).
- Door de stikstofcrisis projectontwikkelaars stimuleren om **circulair te bouwen**, en daarmee op korte termijn het volume in woningen te vergroten.
- Geen reguleringsdrift door het actueel probleem op de woningmarkt.
- Inspelen op de behoefte van nieuwe Schouwen-Duivelanders aan woningen met extra kamers; de ontwikkeling van thuiswerken biedt namelijk kansen om het inwonersaantal te laten groeien.
- **Starterssubsidie** naar € 220.000,-- en de starterswoningen realiseren voor een koopprijs onder deze prijs.

Energie en duurzaamheid/duurzame economie

Wat constateren we?

- Niemand is tegen een beter klimaat. Klimaatbeleid is geen ideologie. We moeten de landelijke en regionale klimaatafspraken nakomen.
- Niemand is tegen het klimaatbestendig inrichten van buurten en wijken (ter voorkoming van hittestress en wateroverlast).
- De kernvraag is hoe, wanneer en tegen welke (maatschappelijke) kosten. Iedereen heeft hierin zijn eigen verantwoordelijkheid.

Waar staan we voor?

- De aanpassing naar een duurzame economie vraagt om verstandig beleid. De VVD vindt het belangrijk dat deze transitie betaalbaar blijft voor gewone gezinnen en ondernemers en er altijd elektriciteit is voor iedereen. (dus [maatschappelijk haalbaar, betaalbaar, maakbaar en vergunbaar](#)). Gelet op de stijgende energieprijzen pleit de VVD voor doeltreffend beleid om de “pijn” van onze inwoners en bedrijven te verlichten.
- De VVD ziet de [klimaatopgave als een businesscase](#) waar de lokale economie en inwoners van profiteren.
- De VVD is [voor concentratie/clustering van opwekking van energie \(energielandschap\)](#). Logische plek is bij het 150 KV verdeelstation. Hiermee houdt je het eiland “schoon” en levert het geld op om de verduurzaming betaalbaar te houden voor iedereen (bijvoorbeeld door subsidie voor isolatie bestaande woningen en bedrijven).
- [Doe geen overhaaste dingen](#). Kies voor maatregelen waar je geen spijt van krijgt (no-regret). Het verduurzamen van wijken moet op een verantwoord en betaalbaar tempo doorgaan, waarbij aardgasvrij voor onze regio (nog) niet realistisch is.
- Voor het bouwen van [zonneparken](#) is het creëren en verkrijgen van [draagvlak](#) onder onze inwoners een [voorwaarde](#).

Wat constateren we?

- Schouwen-Duiveland kent met 4000 bedrijven een levendige economie. Het MKB en de familiebedrijven zijn de banenmotor van Schouwen-Duiveland.
- Daarnaast zijn we sterk afhankelijk van sectoren zoals horeca en recreatie. De vraag op de arbeidsmarkt is vaak seizoensgebonden.
- Voldoende personeel en huisvesting is een aandachtspunt.
- De gemeente heeft geen structurele dialoog meer met de recreatiesector. Eerder gemaakte afspraken zijn niet gerespecteerd (w.o. het oormerken van toeristenbelasting voor structurele investeringen in de (recreatieve) kwaliteit van het eiland).
- De concernvorming van recreatiebedrijven zal naar verwachting de komende jaren doorzetten.
- De beleving is dat er te veel (verblijfs) recreatiecomplexen bij komt, terwijl dit in werkelijkheid meevalt.
- Naast genoemde sectoren zijn de visserij en de agrarische sector altijd al belangrijke pijlers geweest. Voor de landbouw zijn klimaat en biodiversiteit belangrijke issues.
- De coronacrisis heeft onze bedrijven en ondernemers hard geraakt.

Waar staan we voor?

- De VVD vindt dat er veel meer ingezet moet worden op het [bieden van ondernemerskansen](#). Niet het beleid en de regelgeving zijn leidend maar een goed idee, plan of initiatief. De VVD is er van overtuigd dat het benutten van deze kansen zal leiden tot een bijdrage aan de lokale economie en verduurzaming van onze samenleving.
- Laat bedrijven doen waar ze goed in zijn met minder regels, eenduidige regels en lage lasten.
- Een sterkere profilering van de [horecasector](#) op ons eiland: het werven, opleiden en vasthouden van horecapersoneel en daarmee toekomstige bewoners. De VVD omarmt daarom het plan voor een opleidingsinstituut voor de horeca op ons eiland.
- Aanbod van goede en voldoende werknemers gaat hand in hand met betaalbare woningen.
- De VVD zet in op de [mogelijkheden voor seizoenverbreding](#), waarbij de gemeente ideeën uit de recreatiebranche faciliteert.
- De VVD omarmt de initiatieven voor het breed vermarkten van ons eiland en het uitbouwen van het belevingstoerisme door de SESD (Stichting Eilandmarketing Schouwen-Duiveland). De VVD staat voor een [langdurige en structurele profilering](#), financiering en samenwerking van deze eilandmarketing met de sector. De VVD is van mening dat de gemeente hierin een faciliterende rol en verantwoordelijkheid heeft.
- We onderkennen dat de biodiversiteit moet verbeteren. Dit kan niet zonder [voldoende zoet water](#). Bufferen, aanvoeren en slimme oplossingen zijn noodzakelijk en dienen gestimuleerd te worden.
- De gemeente geeft opdrachten zoveel mogelijk aan lokale ondernemers binnen de mogelijkheden van de wet.

Wat constateren we?

- Onze gemeente is in de afgelopen jaren lang niet altijd een betrouwbare contractpartij gebleken.
- De financiële positie van de gemeente staat regelmatig onder druk.
- Door onvoldoende ontwikkeling(en) zal op den duur een hogere last bij onze inwoner komen te liggen.

Waar staan we voor?

- De VVD staat voor een **robuuste financiële huishouding** en strakke kaders waarbinnen afspraken gemaakt worden.
- Zaken aan de voorkant goed regelen zodat we niet aan de achterkant hoeven te herstellen bij o.a. **contractafspraken** over prijzen, maar ook over **termijnen, deadlines en sancties**.
- **Verstandig bezuinigen op de uitgaven en verhogen van de inkomsten** door het stimuleren van de lokale economie, met de woningmarkt als voorbeeld.
- **Ruimte bieden aan initiatieven** van ondernemers waarbij de revenuen bijdragen aan een duurzamere samenleving.
- **Inzetten op het verhogen van de stabiliteit en kundigheid van het gemeentelijk apparaat** door onder andere:
 - Het minimaliseren van de inhuur van personeel en, indien nodig, het eerder in dienst nemen van personeel om geld te besparen en kennis te behouden.

Wat constateren we?

- De vergrijzing is een landelijke ontwikkeling die we ook in Schouwen-Duiveland zien. Ouderen zullen zo lang mogelijk zelfstandig blijven wonen. De opgave is om dat ook mogelijk te maken door bijvoorbeeld levensloopbestendig te bouwen maar ook door te zorgen voor voldoende ondersteuning in de thuissituatie.
- De verwachting is dat het gebruik van zorg en voorzieningen en daarmee de kosten de komende jaren zullen stijgen.
- De digitale bereikbaarheid krijgt een steeds grotere rol in het sociale netwerk van mensen en kan ook een rol spelen bij het betrekken van mensen bij de samenleving. (inclusieve samenleving). In het belang van het behoud en het versterken van de digitale bereikbaarheid, is de inzet op een stabiel en snel internet belangrijk.
- Verenigingen spelen een belangrijke rol in sport en beweging en de sociale contacten. Veel verenigingen staan onder druk vanwege terugloop van leden en vrijwilligers.
- Schouwen-Duiveland is een fietsgemeente! Zowel in recreatieve als sportieve zin (Mountainbike (MTB)). Dit stimuleert beweging en gezondheid.

Waar staan we voor?

- De VVD is alert op de uitrol van een goed digitaal/5G netwerk met een goed bereik binnen de gehele gemeente. Dit is een belangrijke voorwaarde om mensen zo lang mogelijk thuis te laten wonen, maar ook [om dorpen leefbaar te houden](#) (zoals t.b.v. domotica en boodschappen online (laten) bestellen en bezorgen).
- Schouwen-Duiveland als [fiets- en sporteiland beter vermarkten](#). Dit is een toevoeging aan het toeristische product en leidt tot een verbreding van de doelgroepen en tot seizoensverlenging.
- Aandacht [voor veilige fietsroutes](#), mede gelet op toename verschillende deelnemers (E-bikes). Ook aandacht voor de aanleg van snelfiets EV-routes.
- [Woningbouw](#) levert tevens een belangrijke bijdrage aan het vitaal houden van het verenigingsleven.
- [Sportpromotie](#): eens per jaar (nog) een groot sportief evenement op dit eiland (bijv. Nederlands kampioenschap MTB).

Wat constateren we?

- Schouwen-Duiveland is een grote plattelandsgemeente. Door de ligging en de beperkte veiligheidsproblemen is de acute beschikbaarheid van veiligheidsdiensten een dilemma.
- Handhaving en Politie werken wel samen, maar door de beperkte lokale inbedding van beiden moet we dit verder ontwikkelen.
- Vormen van ondermijning verplaatsen zich naar het platteland.

Waar staan we voor?

- De VVD onderstreept het belang van het werken naar een [gemeentelijk toezichtmodel](#). Hierin zijn de afspraken vastgelegd tussen de verschillende partijen/partners die gezamenlijk handhaven en toezicht houden op het gebied van veiligheid.
- De gemeente voert regie op dit toezichtmodel met heldere inzetafspraken en taakverdeling. Bij acute meldingen zijn er dan meer mensen beschikbaar om in “actie” te komen. Met de [juiste afstemming en afspraken leidt dit tot een veiliger woonomgeving](#).
- Is er sprake van drugshandel, dan kennen we [geen pardon](#).
- De VVD pleit voor een heldere [ondermijningsvisie](#) met informatiebeeld en analyses over witwaspraktijken.

Wat constateren we?

- Door de decentralisatie in de zorg is er meer verantwoordelijkheid bij gemeenten gelegd, maar daarmee ook de financiële risico's.
- Dit vraagt om een degelijke, robuuste en kostenbewuste organisatie.
- Langer thuis wonen vraagt om slimme combinaties van zorg- en aanverwante voorzieningen, waar ook inwoners gebruik van kunnen maken (voorbeeld gezondheidscentrum Bruinisse).
- Zorg in de toekomst en zorg op afstand (domotica) vragen om een goede digitale infrastructuur.
- “Ontmoetingsplekken” zijn nodig voor de leefbaarheid en het voorkomen van eenzaamheid onder ouderen.

Waar staan we voor?

- De VVD pleit voor goed functionerende [gezondheidscentra](#) waar bewoners en inwoners van kunnen profiteren. Dit komt ook de leefbaarheid in de kernen ten goede (ontmoetingsplekken en voorzieningen).
- Blijvende aandacht voor een [goed functionerend digitaal/5G netwerk](#) met een goed bereik binnen de gehele gemeente. Dit is een belangrijke voorwaarde om mensen zo lang mogelijk thuis te laten wonen, maar ook om dorpen leefbaar te houden (zoals t.b.v.. domotica en boodschappen online (laten) bestellen en bezorgen).
- De VVD is voor meer duidelijkheid, verantwoording en transparantie over de uitgaven in de zorg en pleit voor een goede [organisatie en controle op financiële huishouding van het zorgloket](#).
- De VVD pleit voor [professionele ondersteuning van stads- en dorpsvisietrajecten](#) met zicht op de haalbaarheid en uitvoerbaarheid van de wensen en projecten.

Mobiliteit: bereikbaarheid, toegankelijkheid en parkeren

Wat constateren we?

- De laatste jaren is er heel veel gebeurd op het gebied van mobiliteit (ontwikkeling van rondwegen en snelle rotondes).
- Nieuwe vormen van mobiliteit nemen toe. Of het nu een “gewone” fiets, elektrische fiets of een ander vervoermiddel is.
- Het parkeerbeleid is vormgegeven.
- De doorstroming rondom Zierikzee is nog meer onder druk komen te staan door ontwikkelingen in ‘plan-west’.

Waar staan we voor?

- Naast de [verkeersdoorstroming](#) heeft [verkeersveiligheid](#) prioriteit. Inrichting en onderhoud dienen dit belang.
- [Een duidelijke visie op entree en doorstroming rond Zierikzee is essentieel](#), Zeker in combinatie met toekomstige woningbouw. Aandachtspunten hierbij zijn:
 - Creëren doorgang N59 via de Grevelingenstraat, ook vanuit verkeersveiligheidsoogpunt van schoolgaande kinderen;
 - Veilige oversteekplekken door de aanleg van de geplande tunnels voor fietsers en voetgangers;
 - Veilige en logische landbouwroutes.
- Oog voor de [toegankelijkheid en parkeergelegenheid in bebouwd gebied](#) voor zorgprofessionals en mantelzorgers.
- Bij nieuwbouw streven we naar parkeren op eigen terrein.

Wat constateren we?

- Natuur is gebaat bij voldoende (zoet) water.
- Groen in dorpen en steden heeft een bufferende werking in de klimaatverandering en draagt bij aan verhoging van de biodiversiteit en is daarmee belangrijk.
- De Grevelingen is geliefd als gebied voor onder andere natuur, recreatie en visserij, maar de kwaliteiten staan onder druk.

Waar staan we voor?

- De VVD wil dat de natuur- en biodiversiteitsdoelstellingen integraal zijn ingebed in het werk en de uitvoering van de gemeente.
- Een deel van de zoetwateropgave zien wij als een gezamenlijke maatschappelijk opgave waar alle inwoners een belang bij hebben.
- Keuzes tussen inbreiding en meer groen, met woningbouw als opgave; meer groen in de kern financieren uit woningbouw buiten de inbreidingsgebieden en initiatieven waar ondernemers ruimte krijgen (groenfonds).
- Het verbeteren van biodiversiteit binnen de agrarische sector door ruimte en kansen te bieden voor initiatieven op bijvoorbeeld het gebied van energieopwekking (slim combineren van functies en economische arrangementen). Met andere woorden, benut de voordelen van de combinaties en beloon de initiatiefnemers die een stapje meer willen doen.
- Samenwerking en een constructieve houding met alle betrokkenen is nodig om voor de Grevelingen tot gedragen resultaten te komen.